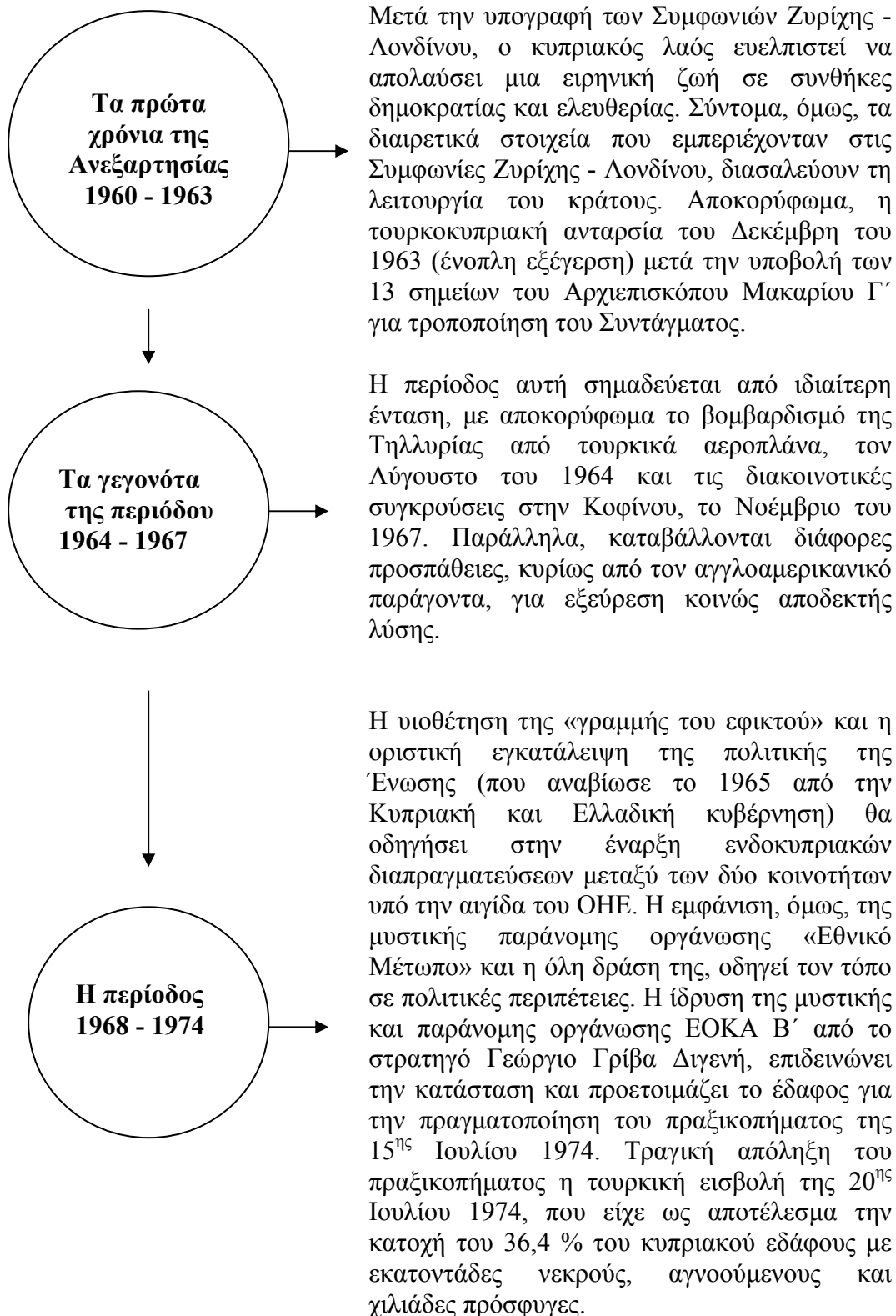

ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ - ΝΕΟΤΕΡΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
(Γ΄ Λυκείου)

Συνοπτικό Διάγραμμα της Σύγχρονης Ιστορίας της Κύπρου
Από την ανεξαρτησία ως το πραξικόπημα και την τουρκική εισβολή
(1960 – 1974)

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ ΩΣ ΤΟ ΠΡΑΞΙΚΟΠΗΜΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΕΙΣΒΟΛΗ (1960 – 1974)

ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 1968 – 1974

Πολιτική του εφικτού

Από τον Ιανουάριο του 1968 υιοθετείται από το Μακάριο η «γραμμή του εφικτού» (προσήλωση στην ανεξαρτησία όπως προέβλεπαν οι Συμφωνίες Ζυρίχης - Λονδίνου) και εγκαταλείπεται οριστικά η «πολιτική του ευκαταίου» (Ένωση με την Ελλάδα, που είχε αναβιώσει το 1965 από την Ελλαδική και Κυπριακή κυβέρνηση). Οι προεδρικές εκλογές του 1968 και η συντριπτική νίκη του Μακαρίου (έλαβε το 95,45% των ψήφων) ερμηνεύτηκε ως έγκριση της πολιτικής του εφικτού.

Έναρξη ενδοκυπριακών διαπραγματεύσεων

Τον Ιούνιο του 1968 ξεκινούν ενδοκυπριακές διαπραγματεύσεις υπό την αιγίδα του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ ανάμεσα στον Πρόεδρο της Κυπριακής Βουλής Γλαύκο Κληρίδη και τον Τουρκοκύπριο ηγέτη Ραούφ Ντενκτάς. Στόχος ήταν η λύση του συνταγματικού προβλήματος στη βάση ενός ανεξάρτητου, ακέραίου και κυρίαρχου κράτους. Βάση των συνομιλιών αποτέλεσαν οι προτάσεις Μακαρίου που υποβλήθηκαν στο Γεν. Γραμματέα του ΟΗΕ Ου Θαντ και εδράζονταν στις εξής βασικές αρχές:

- Αρχή ενιαίου κράτους
- Αρχή της προστασίας της μειονότητας
- Αρχή παροχής εγγυήσεων για την τήρηση των προνοιών του νέου συντάγματος

Οι ενδοκυπριακές διαπραγματεύσεις συνεχίστηκαν μέχρι το 1974 και είχε σημειωθεί σημαντική πρόοδος.

Πολιτική ζωή και οικονομική ανάπτυξη

Πολιτικός τομέας

Το πολιτικό σκηνικό στην Κύπρο αρχίζει να διαφοροποιείται με την ίδρυση και λειτουργία νέων πολιτικών κομμάτων. Ιδρύονται:

- Δημοκρατικό Εθνικό Κόμμα (Τάκης Ευδόκας)
- Ενιαίο Κόμμα (Γλαύκος Κληρίδης)
- Ενιαία Δημοκρατική Ένωση Κέντρου (ΕΔΕΚ) (Βάσος Λυσσαρίδης)
- Προοδευτική Παράταξη (Οδ. Ιωαννίδης)
- Προοδευτικό Κόμμα (Νικόλαος Σαμψών)

Οικονομικός τομέας

Παρατηρείται ανάπτυξη της οικονομίας σε όλους τους τομείς εξαιτίας της εργατικότητας του κυπριακού λαού και της καλής διοικητικής οργάνωσης. Υλοποιούνται σημαντικά έργα ανάπτυξης και υποδομής.

Συνωμοτικά σχέδια σε βάρος της Κύπρου - Εθνικό Μέτωπο

Το **Εθνικό μέτωπο** ήταν παράνομη, μυστική Οργάνωση που εμφανίστηκε το Μάρτιο του 1969 προκαλώντας ρήγματα, με τη δράση του, στο εσωτερικό της ελληνοκυπριακής πλευράς. Προβάλλοντας ως πρόσχημα την ενωτική συνθηματολογία προέβαινε σε εγκληματικές πράξεις (δολοφονικές απόπειρες κατά κυβερνητικών στελεχών, απαγωγές, δολιοφθορές κ.ά.). Αυτοδιαλύθηκε το Μάιο του 1970. Τα ηγετικά του στελέχη συνελήφθησαν και καταδικάστηκαν.

Τα συνωμοτικά σχέδια εναντίον της Κύπρου συνεχίστηκαν με τις αλλεπάλληλες δολοφονικές απόπειρες εναντίον του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ', τη δολοφονία του Πολύκαρπου Γιωρκάτζη και την αποκάλυψη του πραξικοπηματικού σχεδίου επιβολής στρατιωτικού καθεστώτος στην Κύπρο.

Ε.Ο.Κ.Α. Β'

Ίδρυση: Αύγουστος 1971

Ίδρυτής: Γεώργιος Γρίβας

Στόχος: Η συνέχιση του αγώνα για Ένωση με την Ελλάδα

Δράση: Διενέργεια τρομοκρατικών επιθέσεων όπως ανατινάξεις αστυνομικών σταθμών, κλοπές όπλων από την Εθνική Φρουρά, δολοφονίες πολιτών κ.ά. με απώτερο στόχο την παράλυση του κράτους και τον εξαναγκασμό του Μακαρίου σε παραίτηση.

Η Κυπριακή Βουλή τον Ιανουάριο του 1974 με ψήφισμά της καταδικάζει τη βία και καλεί το Γ. Γρίβα να διαλύσει την παράνομη Οργάνωσή του και να παραδώσει τον οπλισμό. Παράλληλα ιδρύεται ειδικό αστυνομικό σώμα, το εφεδρικό, το οποίο επιτυγχάνει να εξαρθρώσει την παράνομη αυτή Οργάνωση και να συλλάβει τα περισσότερα στελέχη της. Παρόλα αυτά η δράση της συνεχίστηκε ακόμα και μετά το θάνατο του αρχηγού της Γ. Γρίβα (Ιανουάριος 1974). Πολλά μάλιστα στελέχη και μέλη της είχαν ενεργό συμμετοχή στο πραξικόπημα της 15^{ης} Ιουλίου του 1974, παρόλο που δε φαίνεται να συμμετείχαν στο σχεδιασμό του.

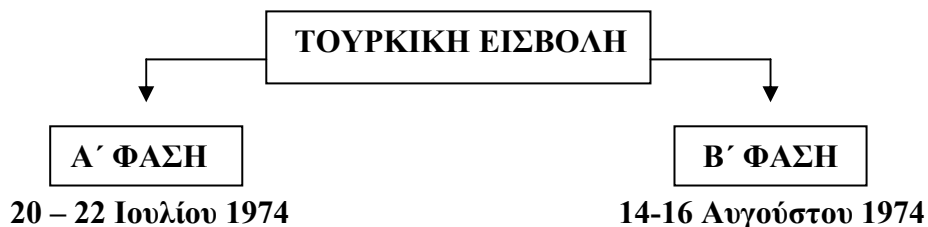
«Εκκλησιαστικό πραξικόπημα»

Οι Μητροπολίτες Πάφου Γενάδιος, Κιτίου Άνθιμος και Κυρηναίας Κυπριανός, απαίτησαν την παραίτηση του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ', θεωρώντας ασυμβίβαστο το προεδρικό αξίωμα με το ιεραρχικό του σχήμα. Η προσπάθειά τους αυτή εντασσόταν στους ευρύτερους σχεδιασμούς της Χούντας των Αθηνών για παραμερισμό του Μακαρίου. Οι τρεις προχώρησαν μάλιστα στην καθαίρεση του Μακαρίου από το αρχιεπισκοπικό αξίωμα. Τον Ιούλιο του 1973 συνεκλήθη από το Μακάριο «Μείζων και Υπερτελής Σύνοδος», η οποία αποφάσισε την καθαίρεση των τριών Μητροπολιτών.

Το πραξικόπημα και η εισβολή

Πρωταρχικός στόχος του πραξικοπήματος, που εκδηλώθηκε τη 15^η Ιουλίου του 1974, ήταν η εξόντωση του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ΄ που αποτελούσε εμπόδιο στα σχέδια της Χούντας των Αθηνών. Οι πραξικοπηματίες στόχευαν επίσης στη διχοτόμηση της Κύπρου και τη διπλή Ένωση. Η εκδήλωση του πραξικοπήματος ανατρέπει την έννομη τάξη στο νησί και αναγκάζει το Μακάριο Γ΄ να διαφύγει αρχικά στο Λονδίνο και ακολούθως στη Νέα Υόρκη, όπου και προσφωνεί το Συμβούλιο Ασφαλείας, ως ο νόμιμος πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας. Οι πραξικοπηματίες επιβάλλονται στην Κύπρο δια της βίας και της τρομοκρατίας. Η Χούντα των Αθηνών αναθέτει την προεδρία της Κυπριακής Δημοκρατίας στο Νικόλαο Σαμψών. Το πραξικόπημα προκαλεί διεθνείς αντιδράσεις. Ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος Γ΄ εξακολουθεί να αναγνωρίζεται ως ο νόμιμος πρόεδρος της Κύπρου.

Με το πραξικόπημα δίνεται το πρόσχημα στην Τουρκία, που επί χρόνια ανέμενε, να εισβάλει στο νησί στις 20 Ιουλίου του 1974.

* Κατάληψη Κερύνειας και δημιουργία προγεφυρώματος προς τη Λευκωσία μέσω Κιόνελη.

* Κατάληψη Αμμοχώστου, Καρπασίας, Μόρφου και πολλών χωριών που βρίσκονται στη βόρεια περιοχή του νησιού, παρά την εκεχειρία που είχε συμφωνηθεί μεταξύ των δύο πλευρών από τις 22 Ιουλίου 1974.

Διπλωματικές εξελίξεις στο μεσοδιάστημα Α΄ και Β΄ Φάσης

- Έκδοση του ψηφίσματος 353 (20 Ιουλίου 1974) από το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ για κατάπαυση του πυρός.
- Κήρυξη εκεχειρίας στις 22 Ιουλίου 1974.
- Κατάρρευση της Χούντας στις 22 Ιουλίου 1974 υπό το βάρος του εγκλήματος και της προδοσίας της Κύπρου.
- Κατάρρευση κυβέρνησης Σαμψών και ανάληψη της προεδρίας από το Γλαύκο Κληρίδη.
- Σύγκληση της διάσκεψης της Γενεύης (25-30 Ιουλίου) με τη συμμετοχή των Υπουργών Εξωτερικών των εγγυητριών δυνάμεων. Στόχος η διευθέτηση του κυπριακού προβλήματος στη βάση του Συντάγματος του 1960 και του ψηφίσματος 353, που ενέκρινε το Συμβούλιο Ασφαλείας στις 20 Ιουλίου 1974.
- Επανασύγκληση της διάσκεψης της Γενεύης (8 Αυγούστου 1974) με συμμετοχή Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων εκπροσώπων, η οποία οδηγήθηκε τελικά σε ναυάγιο.

Αποτελέσματα της τουρκικής εισβολής

1. Κατάληψη του 36,4% του κυπριακού εδάφους από τα τουρκικά στρατεύματα.
2. Χιλιάδες νεκροί, αιχμάλωτοι, εγκλωβισμένοι και εκατοντάδες αγνοούμενοι.
3. Σε διακόσιες περίπου χιλιάδες υπολογίζονται οι εκτοπισμένοι που αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τις εστίες τους.
4. Σοβαρότατα πλήγματα στην οικονομία του τόπου.
5. Εποικισμός των κατεχομένων με στόχο την αλλοίωση του δημογραφικού χαρακτήρα του νησιού.
6. Η Τουρκία ελέγχει στρατιωτικά, οικονομικά και διοικητικά τα κατεχόμενα.

Προσπάθειες για εξεύρεση λύσης του κυπριακού προβλήματος (Συμφωνίες Κορυφής)

Υπογραφή Συμφωνίας
Μακαρίου – Ντενκτάς (1977)
η οποία περιλάμβανε βασικές
κατευθυντήριες γραμμές για
επίλυση του κυπριακού μέσω
διαπραγματεύσεων υπό την
αιγίδα του Γεν. Γραμματέα
του ΟΗΕ.

Υπογραφή συμφωνίας
Κυπριανού – Ντενκτάς (1979)
ύστερα από διαπραγματεύσεις
υπό την αιγίδα του Γενικού
Γραμματέα του ΟΗΕ, η οποία
επαναβεβαίωσε και συμπλήρωσε
τις βασικές κατευθυντήριες
Γραμμές που συμφωνήθηκαν
από τον Μακάριο και τον
Ντενκτάς.

Σημαντικό γεγονός με καθοριστική σημασία στην εξέλιξη του κυπριακού προβλήματος αποτέλεσε η ανακήρυξη του τουρκοκυπριακού ψευδοκράτους (1983). Η μονομερής αυτή ενέργεια καταδικάστηκε από τον ΟΗΕ ως αποσχιστική και παράνομη.

Οι προσπάθειες της Κυπριακής Δημοκρατίας για λύση του προβλήματος συνεχίζονται αδιάλειπτα μέχρι σήμερα.